

Auditórium

„A legjobb a globális szabályozás lenne”

DOI: 10.14267/VILPOL2023.04.11

Beszélgetés a BKIK Akadémia Klub keretében.

2023. június 27-én tartotta meg következő beszélgetését a BKIK Akadémia Klubja. A beszélgetés témája a mesterséges intelligencia etikai kérdései voltak, a helyszíne a Budapesti Corvinus Egyetem volt. A beszélgetésen Gaál Norbert, vállalkozó, Bupa Lead & Head of Strategic Design, a Cognitive UXD alapítója, Dr. Eigner György az Óbudai Egyetem Neumann Informatikai Karának dékánja és Dr. Birher Nándor, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem dékánja, a Jogtörténeti, Jogelméleti és Egyházi Tanszék vezetője vett részt. A beszélgetést Dr. Stöckert Dávid, a Start Akadémia tehetséggondozó programjának vezetője moderálta. A szűk körű beszélgetés kamarai vezetők, egyetemi oktatók és egyetemi hallgatók részvételével zajlott.

A beszélgetés kiindulópontja az volt, hogy 2022 novemberében megjelent a ChatGPT 4-es verziója, melyen keresztül a mesterséges intelligencia tényleg a hétköznapi élet részévé vált. A technológia nagyvállalati szintű használatához is jóval kisebb kapacitásra van szükség. A generatív nyelvi modell nem teljesen új dolog, a Nyelvtudományi Intézet is hozott létre ilyen évekkel ezelőtt, amely nem működött rosszabbul, mint a ChatGPT, azonban hazai források híján nem tudott a köztudatba törni. A generatív AI szövegek feldolgozása és írása mellett képalkotásra is képes. Ilyen program a Midjourney. A nyelvi modellek és a képalkotó programok egyaránt nagyon megmozgatják az emberek fantáziáját, ugyanis különböző paraméterek megadásával szinte korlátlan kombináció áll rendelkezésre.

A nyílt forráskód miatt a technológiát személyre szabott módon is lehet adaptálni. Lehetőség van a ChatGPT előfizetős verziója helyett a program API-ját használni, és összekapcsolni egy általunk választott adatbázissal. Így például egy bank éves beszámolójából is végezhetünk lekérdezéseket, a nyelvi modell ebből a több száz oldalas dokumentumból generálja a választ.

Talán ennél is izgalmasabb az AGI koncepciója (Artificial general intelligence). Ez az a mesterséges intelligencia, mely elképzelés szerint akár öntudatra ébredhet, egoja van. Generatív mesterséges intelligencia program átdolgozásával már fejlesztettek úgynevezett baby AGI-t. Ennek különböző célok adhatók, melyeket alfeladatokra bont a megoldás érdekében. A konzolban látszik, ahogy értékeli a problémát és sorra veszi, milyen részcélokat kell elérnie a teljesítéséhez, és azokat hogyan oldja meg. Egy friss kísérletben egy katonai drónt szimuláltak, melynek egy célpontot kellett kiiktatnia. Azonban a drón kezelője ebben akadályozta, ezért a program arra jutott, hogy likvidálnia kell a kezelőjét. Mikor beprogramozták, hogy nem bántathatja a humán kezelőjét, a kezelő által használt rendszert tette tönkre.

Ezek a technológiák aggodalomra is adhatnak okot. A különböző generatív MI-k egyre mélyebben épülnek be az okostelefonokba, és elhalmoznak tartalommal. A virtuális valóság

eszközök még intenzívebb élményt nyújthatnak, ilyen az idén megjelent Apple Vision Pro. Azok az emberek, akik kevés intellektuális kihívással találkoznak, talán még kényelmesebb helyzetbe kerülnek az állandó személyre szabott virtuális tartalommal. Azonban lehet, hogy a rendszerben való eligazodás ugyanannyi ráfordítást igényel, mint korábban volt, csak magasabb energiaszintre ugrik, összetettebbé válik, arra építve, hogy az egyes információk pillanatok alatt elérhetőek legyenek.

Ennél rövidebb távon lehet probléma a cyber security-ra gyakorolt hatás. A ChatGPT és a Copilot is jóval egyszerűbbé teszi rendszerek feltörését. A gyors feldolgozás miatt biztonsági rések keresésére, de kódok írására is használható a mesterséges intelligencia, melyeket csak integrálni kell. Emellett nem áll rendelkezésre olyan technológia, mellyel biztosíthatjuk, hogy amikor feltöltünk egy adatbázist, (hogy abból nyelvi modellekkel lekérdezéseket végezzünk), senki más ne férhessen hozzá és használhassa más célokra, akkor sem, ha például kísérletek esetén megfelel az előírásoknak.

A legjobb a globális szabályozás lenne, azonban ez nagyon nehezen valósulhatna meg. A nyílt forráskódú modellek miatt kisebb kutatócsoportok is létrehozhatnak vagy átdolgozhatnak egy teljesen személyre szabott változatot. Emiatt esélyes, hogy lokális regulációk alakulnak ki. Kihívás, hogy a globális egységhez jogi, erkölcsi és vallási normák, valamint szabványok összhangjára lenne szükség. Motiváció és kezdeményezések mindemellett vannak. Sam Altman, az OpenAI CEO-ja a kongresszus segítségét kérte a technológia globális szabályozásában. Pályázatokban is egyre gyakrabban megjelenik az adatkezelés mellett egy mesterséges intelligenciára vonatkozó regula. A géntechnológiát már jóval előrehaladottabban sikerült szabályozni, bár részben azért is, mert lassabban fejlődik, de talán hasonlóra kéne törekedni a mesterséges intelligencia esetében.

Természetesen a nyelvi modellek nem mondhatnak bármit, nem segíthetnek gyilkosságban vagy öngyilkosságban, a ChatGPT vallási vicceket sem mondhat. A szabályozás során felmerül, hogyan kezeljük ezt az értékválasztást. Jelenleg egy szűk, elsősorban liberális technológiai elit az iránymutató, ami felveti a demokratikus intézmények működésének kérdését. A demokrácia érvényesítése során a kiindulópont, hogy létezik a kérdéseknek egy szűk köre, amelyekben a döntés egyértelműnek tűnik, mint például, hogy az AI nem buzdíthat erőszakra. Az ezen felüli holdudvar, ahol egyedi döntésekre van szükség az igazi kihívás. A jogban ezt a szerepet a független bíróságok töltik be, a mesterséges intelligencia esetében még nem alakult ki ilyen jellegű intézményrendszer.

Ferenc pápa álláspontja, hogy ha a saját identitásunkhoz vissza tudunk térni, ismerjük önmagunkat, akkor vigyázni is tudunk magunkra. A kereszténység szerint az embernek feladata, hogy feltérképezze a világot, mely izgalmas és lenyűgöző. Ez az izgalom Istentől jön, aki a szabályokat is megadja ehhez a feladathoz. A vallás segíthet a fejlődés irányának megmutatásában, amit érdemes figyelembe venni, mert széles társadalmi csoportoknak tud világos szabályokat adni. Ez utóbbi jelleg felveti, hogy mit kezdünk azzal, ha születik antihumánus vallási döntés, vagy antihumánus vallás. Ennek elkerülését is segíti a vallások közötti párbeszéd. Bár a nyugati világban a vallások népszerűsége visszaszorul, az embereknek továbbra is szüksége van iránymutatásra.

Elhangzott, hogy az evolúció is megmutatta, hogy a közösségeket egy szilárd hiedelemrendszer rátermettebbé teszi. Ehhez szükség lehet új közösségek és közösségi tudás építésére.

Nevelés és oktatás terén is alkalmazkodnunk kell. Az Óbudai Egyetemen elkezdtek átdolgozni a tantárgyakat. A ChatGPT és Copilot miatt egyre kisebb szükség lesz teljes kódok megírására, azok integrálása és javítása elengedhetetlen képesség lesz. Jogi területen az információkhoz való gyorsabb hozzáférés ellenére sem lesz értéktelen a lexikális tudás, ugyanis nem lesz jó jogász, aki nem képes megtanulni pontosan jogszabályokat. Izgalmas lehetőség, hogy ezen és a hasonló nyelvi modellek segítségével a bölcsészek is képesek lesznek egzakt és logikus módon kommunikálni a számítógéppel, programozás nélkül.

Középiskolában, de még általános iskolában is érdemes tanítani a mesterséges intelligencia használatát. A házi feladatok esetében meg kell vizsgálni, mi a célja, mit várunk el tőle, és mit várunk el úgy, hogy mindenki kezében ott van eszközként a mesterséges intelligencia. A gyerekeknek felpörgetik a képzeletét a generatív AI-ok, de veszélyes hagyni, hogy készen kapjanak mindent, szükségesek az alkotó tevékenységek, mint a kötés, faragás, játék. Annak ellenére, hogy a digitális eszközök teljesen beszipantják őket, a hétköznapiól elszakadó élmények közben továbbra sem jut eszükbe.

Nagy Konrád Ákos